

Тематичний розділ: Загальноосвітня школа

Ю.О.Блудова

кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки,
психології та менеджменту освіти Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сучасному етапі розвитку країни, на тлі глобальних змін, метою освітнього процесу закладу загальної середньої освіти є всебічний розвиток дитини, який неможливо уявити поза гармонізації її особистості з навколишнім світом. Статтю присвячено актуальному питанню естетичного виховання підростаючого покоління, а саме формуванню художньо-естетичного смаку у дітей молодшого шкільного віку.

Нами визначено, що структура художньо-естетичного смаку дітей містить наступні компоненти: емоційно-емпатійний (естетичне сприйняття, естетичні почуття, естетичні переживання, естетична насолода); мотиваційний (естетичні інтереси та потреби особистості); когнітивний (естетичний досвід, інтелектуальний розвиток, погляди та уявлення); діяльнісно-творчий компонент (готовність до творчої діяльності, художньо-творчі уміння).

Визначені компоненти лягли в основу розробки критеріїв для діагностики рівнів сформованості художньо-естетичного смаку. Виділені наступні критерії оцінки рівнів сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, як-то: спонукальний, показниками якого є інтерес

до народного мистецтва та прагнення учнів до художньо-естетичного саморозвитку, ціннісно-орієнтаційний (показники: емоційне оцінювання творів мистецтва, розвинені естетичні почуття), пізнавальний (показники: естетичні знання та художньо-естетичний кругозір), креативний – здатність до естетичного сприйняття та реалізація в художньо-естетичній діяльності.

Критерії сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку корелюються з компонентами формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, тобто взаємопов'язані та взаємозалежні між собою. Спонукальний критерій є основним для оцінки сформованості мотиваційного компонента, пізнавальний критерій – слугує для оцінки сформованості когнітивного компонента, ціннісно-орієнтаційний критерій є вираженням емоційно-ціннісного компонента і діяльнісно-творчий критерій допомагає оцінити рівень сформованості діяльнісно-творчого компонента.

На підставі теоретичного аналізу досліджень визначено три основні рівні сформованості смаку дітей молодшого шкільного віку: високий, середній, низький.

Ключові слова: художньо-естетичний смак, сформованість художньо-естетичного смаку, критерії, показники та рівні сформованості смаку, молодші школярі.

Постановка проблеми. Формування смаків людини – важливий аспект розвитку духовної культури особистості. Це є одним із найскладніших завдань сучасності й від його вирішення залежить не лише художньо-естетичне формування особистості, а й розвиток суспільства.

Формування художньо-естетичного смаку залежить від спільної роботи батьків, закладу освіти, а також від самодисципліни і зусиль вихованців. Тому проблема формування та розвитку смаку є однією з актуальніших проблем в художньо-естетичному вихованні. Смак формується і розвивається у процесі активної творчої діяльності учнів, під впливом умов життя і виховання,

поступово проявляючись у художній творчості та у ставленні до світу мистецтва [1].

Художньо-естетичний смак характеризується тим, що проявляється у формі безпосередніх оцінок. На основі аналізу поняття «художньо-естетичний смак», що знаходиться в діалектичному взаємозв'язку з естетичним ідеалом, естетичним сприйняттям, естетичними потребами, естетичними оцінками, що розвиваються у процесі естетичної діяльності людини визначено поняття художньо-естетичний смак як здатність людини на основі естетичного досвіду та художньо-естетичних знань емоційно оцінювати естетичні властивості навколишнього світу та мистецтва, відрізняючи прекрасне від потворного, що знаходить своє вираження в естетичних інтересах, потребах, здатності до цілісного сприйняття творів мистецтва та отримання естетичної насолоди від спілкування з прекрасним (ідеалом); прагненні виражати власні почуття та переживання від сприйнятих естетичних об'єктів у художньо-творчій діяльності [2]. Гарний художньо-естетичний смак означає здатність отримувати насолоду від справді прекрасного, потребу сприймати і створювати прекрасне в мистецтві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Реформування системи загальної середньої освіти та акцентування уваги на естетичному вихованні у школі пов'язане з посиленням демократичних тенденцій у нашому суспільстві. Концепція «Нова українська школа» визначила нові напрями розвитку української освіти, що базуються на особистісно зорієнтованому та компетентнісному підходах та педагогіці партнерства. Саме тому в освітньому процесі почали зміщувати акценти із масових педагогічних явищ на особистість дитини, дослідження можливостей і обставин її індивідуального розвитку, умов саморозкриття і самореалізації людини на різних етапах її життєдіяльності. Значний внесок у розвиток естетичного виховання загалом і зокрема художньо-естетичного смаку, зробили педагоги та естетики Л. Башманівська, Ю. Борев, А. Буров, Н. Волошина, С. Герасимов, Є. Квятковський, Л. Коган, Н. Кіященко, Н. Лейзеров, Л. Левчук, Б. Лихачов, І. Маца, А. Молчанова, М. Овсянников,

В. Скатерщиков, Г. Шевченко та інші. Дослідниками були визначені основні поняття, на які слід спиратися при побудові системи естетичного виховання у закладі загальної середньої освіти. Це художнє виховання, художня освіта школярів, естетичне виховання, система естетичного виховання, естетичне сприймання, естетичний ідеал, естетичне почуття, естетична свідомість, естетична оцінка, естетичні потреби, а також естетичні та художні смаки.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості художньо-естетичного смаку у дітей молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу. На підставі аналізу праць науковців і ключових понять дослідження нами визначено структуру художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, що містить наступні компоненти: емоційно-емпатійний (естетичне сприйняття, естетичні почуття, естетичні переживання, естетична насолода); мотиваційний (естетичні інтереси та потреби особистості); когнітивний (естетичний досвід, інтелектуальний розвиток, погляди та уявлення); діяльнісно-творчий компонент (готовність до творчої діяльності, художньо-творчі уміння). Визначено, що всі компоненти художньо-естетичного смаку є взаємопов'язаними, взаємообумовленими та впливають один на одного. Саме ці компоненти стали теоретичною основою розробки критеріїв для діагностики рівнів сформованості художньо-естетичного смаку [2].

Згідно з визначеними вище структурними компонентами художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, були виділені критерії оцінки рівнів сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, як-то: спонукальний, ціннісно-орієнтаційний, пізнавальний, креативний.

До *спонукального критерію* належать такі *показники* сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, як-от: інтерес до народного мистецтва та прагнення учнів до художньо-естетичного саморозвитку.

Відповідно до *ціннісно-орієнтаційного* критерію належать такі *показники*, як-от: емоційне оцінювання творів мистецтва, розвинені естетичні почуття.

Переходячи до опису *пізнавального критерію*, зауважимо, що він визначає ступінь цілісності знань та поєднує в собі такі *показники*: естетичні знання та художньо-естетичний кругозір.

Нарешті, *показник* сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку за *креативним критерієм* визначає здатність до естетичного сприйняття та реалізація в художньо-естетичній діяльності.

Слід зазначити, що критерії сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку корелюються з компонентами формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, тобто взаємопов'язані та взаємозалежні між собою.

Відтак, спонукальний критерій є основним для оцінки сформованості мотиваційного компонента художньо-естетичного смаку, пізнавальний критерій – слугує для оцінки сформованості когнітивного компонента художньо-естетичного смаку, ціннісно-орієнтаційний критерій є вираженням емоційно-ціннісного компонента художньо-естетичного смаку і, наприкінці, діяльнісно-творчий критерій допомагає оцінити рівень сформованості діяльнісно-творчого компонента художньо-естетичного смаку.

Такий розподіл взаємозалежних та взаємообумовлених компонентів, критеріїв та показників допомагав здійснити всебічну оцінку змін рівня сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку.

Відповідно до вищезазначеного була розроблена методична карта дослідження рівнів сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, яку репрезентовано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Методична карта дослідження рівнів сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку

№	Критерії	Показники	Методика діагностики
---	----------	-----------	----------------------

з/п			
1.	Спонукальний	- інтерес до народного мистецтва; прагнення до саморозвитку, формування загальної культури та художньо-естетичного смаку.	1. Педагогічне спостереження 2. Інтерв'ю
2.	Ціннісно- орієнтаційний	- емоційне оцінювання творів мистецтва; - широко розвинені естетичні почуття.	1. Методика «Мій настрій у кольорі» [6, с. 162-163]. 2. «Емоційне занурення»
3.	Пізнавальний	- естетичні знання; - художньо-естетичний кругозір.	1. Програма бесіди 2. Методика «Встанови відповідність»
4.	Креативний	- здатність до естетичного сприйняття, оцінки; - реалізація себе в художньо- естетичній діяльності.	1. Графічний тест П. Торенса [6] 2. Методика «Казкова країна» [6, с. 160].

Відповідно до вимог валідності зміст питань бесід та творчих завдань були складені таким чином, щоб забезпечити можливість виявлення у учнів молодшого шкільного віку усіх компонентів художньо-естетичного смаку.

Звертаючись до досліджень таких науковців як Л. Виготський (1986), С. Гольдентрихт (1974), М. Гальперін (1974), М Дубінка (2004), [3; 4; 5], які стверджують, що під час якісного аналізу особистості не можна спиратися лише на узагальнені результати опитування, оскільки вони не завжди відображають її реальний стан, слід паралельно використовували такі методи як педагогічне спостереження, творчі завдання, аналізувати діяльність молодших школярів під час освітнього процесу. Їх мета – з'ясувати знання учнів про поняття художньо-естетичного смаку та надбання культурно-історичної спадщини свого регіону, їх ставлення до народного мистецтва; виявлення рівня сформованості художньо-естетичного смаку у молодших школярів.

На підставі теоретичного аналізу нами було визначено три основні рівні сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку: високий, середній, низький.

Високий рівень сформованості художньо-естетичного смаку характеризується бажанням учня отримувати естетичну насолоду від творів народного мистецтва. У нього розвинені перцептивні навички, він розуміє естетичне значення творів народного мистецтва, дитина здатна адекватно

сприймати й аналізувати художній твір. Дитина обізнана в історії власного регіону, його традиціях, особливостях народного мистецтва, надбаннях матеріальної та нематеріальної регіональної культурно-історичної спадщини. Рівень характеризується високим ступенем розуміння базових категорій (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); наявність ґрунтовних естетичних знань, усвідомленням важливості розуміння їх суті та високорозвиненого вміння застосовувати їх на практиці з користю для суспільства. В учнів розвинене креативне, критичне та самостійне мислення. Такий рівень художньо-естетичного смаку визначається рівновагою емоційно-ціннісного та когнітивного компонентів художньо-естетичного смаку, що виявляється в логічному викладенні естетичних суджень. Можна стверджувати про високий рівень сформованості художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку, коли учень вдало зіставляє художній образ із художнім ідеалом, має розвинене образне мислення. В учня ґрунтовні знання в різних галузях народного мистецтва й він проявляє стійкий інтерес до історії, народного мистецтва регіону, художньо-творчої діяльності. Школяр постійно прагне до всебічного естетичного саморозвитку.

Означений рівень характеризується достатньо високо вираженим рівнем зацікавленості в освітньому процесі, який ґрунтується на позитивному ставленні до процесу отримання знань та позитивних емоціях від процесу спілкування з надбаннями регіональної культурно-історичної спадщини, діячами культури та мистецтв регіону.

Середній рівень – до цього рівня сформованості художньо-естетичного смаку ми відносимо учнів, які вміють правильно сприймати твір народного мистецтва, та відчувають певну складність у аргументованому доведенні власної думки щодо естетичної значущості художнього твору. На цьому рівні учень проявляє недостатню обізнаність з історії, культури, народного мистецтва регіону. Він бере участь у виховних заходах, та не проявляє достатнього інтересу та ініціативи під час художньо-творчої діяльності. Це обумовлюється бажанням не відриватися від колективу та іншими

заохоченнями, а не власним бажанням до саморозвитку і отримання естетичної насолоди. Навички художньої діяльності стійкі, але творчо використовувати їх не вміє. Достатньо розвинені розуміння суті базових категорій (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); наявні досить глибокі естетичні знання і середній рівень усвідомлення важливості розуміння їх суті та наявність непогано розвиненого вміння застосовувати їх на практиці з користю для суспільства, але учні не завжди знають як це зробити.

Учні з середнім рівнем сформованості художньо-естетичного смаку змінюють свою поведінку відповідно до ситуації; не завжди толерантно ставляться до оточуючих, до надбань регіональної культурно-історичної спадщини, хоча частіше все ж керуються у власних діях усталеними естетичними, моральними, культурними нормами.

Означений рівень характеризується достатнім рівнем зацікавленості в освітньому процесі, який ґрунтується на позитивному ставленні до процесу отримання естетичних знань та позитивних емоцій від процесу спілкування з надбаннями регіональної культурно-історичної спадщини, діячами культури та мистецтв регіону.

Низький рівень – у молодшого школяра елементарно-фрагментарне естетичне сприйняття, відсутність образних узагальнень та асоціацій, він погано сприймає художні твори, не може дати адекватної естетичної оцінки, не здатен аргументовано довести свої естетичні уподобання. До самостійного розвитку ставиться пасивно, періодично цікавиться надбаннями регіональної культурно-історичної спадщини, проте участі в художньо-творчій діяльності класу та школи не бере. При оцінці твору народного мистецтва спирається здебільшого на емоційні враження. Простежується ситуативна, нестійка, не завжди самостійна творча активність, яка виявляється лише під впливом здебільшого зовнішніх, випадкових ситуативних чинників.

Учень частково розуміє суть базових категорій (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); естетичні знання

і рівень усвідомлення важливості розуміння їх суті та вміння застосовувати їх на практиці з користю для суспільства досить поверхові.

Низький рівень зацікавленості в освітньому процесі, який ґрунтується на позитивному ставленні до процесу отримання естетичних знань та позитивних емоцій від процесу спілкування з надбаннями регіональної культурно-історичної спадщини, діячами культури та мистецтв регіону.

Поведінка учнів з низьким рівнем сформованості художньо-естетичного смаку не толерантна стосовно оточуючих, держави, надбань регіональної культурно-історичної спадщини.

Об'єктивно оцінити результати експериментальної роботи можливо лише у тому випадку, якщо її ретельно сплановано, вона характеризується відкритістю й масовістю, а також доступна для спостереження будь-якому членові педагогічного колективу загальноосвітнього навчального закладу, а результати систематично піддаються науковому аналізу, висновки та рекомендації вчасно коригуються й контролюються в процесі експериментальної роботи.

З огляду на зазначене вище, нами була розроблена трирівнева шкала показників за кожним із визначених критеріїв оцінювання рівнів сформованості художньо-естетичного смаку. Кожному рівню відповідають процесуальні ознаки сформованості художньо-естетичного смаку. Ці ознаки узагальнені у табл. 2.

Таблиця 2.

Процесуальні ознаки сформованості художньо-естетичного смаку

Компоненти	Критерії	Рівні сформованості художньо-естетичного смаку		
		Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Мотиваційний	Спонукальний	Учень проявляє активний інтерес до різних видів народного мистецтва; прагне постійного	Учень проявляє інтерес до окремих видів народного мистецтва, які є цікавими для нього; ситуативно	Учень не проявляє інтересу до народного мистецтва; в учня прагнення до

		<p>саморозвитку та самовдосконалення; проявляє бажання і потребу в подальшому формуванні загальної культури та художньо-естетичного смаку; аргументовано виражає власне ставлення до творів народного мистецтва, вміє цінити прекрасне; проявляє активний інтерес до отримання естетичної насолоди від спілкування з творами народного мистецтва; розвинене почуття обов'язку й відповідальності щодо збереження надбань регіональної культурно-історичної спадщини.</p>	<p>проявляє прагнення до саморозвитку та самовдосконалення; слабо виражене бажання і потреба в подальшому формуванні загальної культури та художньо-естетичного смаку; він може виразити своє ставлення до творів народного мистецтва, вміє цінити прекрасне та стикається зі складностями в їх аргументованому аналізі; інтерес до отримання естетичної насолоди від спілкування з творами народного мистецтва підпорядковується зовнішнім впливам, потреба в отриманні естетичної насолоди відсутня; недостатньо розвинене почуття обов'язку й відповідальності щодо збереження надбань регіональної культурно-історичної спадщини.</p>	<p>самовдосконалення і саморозвитку виражене слабо; не проявляє бажання і потреби в подальшому формуванні загальної культури та художньо-естетичного смаку; учень виражає своє ставлення до творів народного мистецтва на рівні «подобається»-«не подобається», дитина відчуває складність під час оцінювання естетичної значущості того чи іншого твору народного мистецтва; відсутній інтерес до спілкування з творами народного мистецтва та прагнення до отримання естетичної насолоди; не відчуває необхідності у відповідального ставлення щодо збереження надбань регіональної культурно-історичної спадщини.</p>
Когнітивний	Пізнавальний	<p>Учень проявляє високий рівень інтелектуального розвитку; розуміє базові категорії (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); глибокі знання та інтерес до минулого, сьогодення й майбутнього рідного краю, його культури й видів народного мистецтва; знає діячів культури та мистецтв регіону, їх твори; його оцінні судження є ґрунтовними, логічними; він глибоко і адекватно сприймає художні твори, знає і розуміє основні закономірності різних видів мистецтва;</p>	<p>Інтелектуальний розвиток учня на рівні вищому за достатній; достатньо розвинене розуміння суті базових категорій (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); знання щодо історії регіону, надбань регіональної культурно-історичної спадщини, традицій повні, але проявляються в окремих аспектах; учень знає окремих діячів культури і мистецтв регіону, їх твори; вміє сприймати художній твір, бачити прекрасне в ньому, але відчуває складність у</p>	<p>Інтелектуальний розвиток учня на достатньому рівні; недостатньо розвинене розуміння суті базових категорій (культура, художньо-естетичний смак, регіональна культурно-історична спадщина); поверхневі знання з історії, традицій, культурно-історичної спадщини регіону, не знає діячів культури та мистецтв; оцінні судження стислі, незмістовні, не вміє аргументувати власні судження; слабо розвинений ступінь художнього чуття.</p>

		аргументовано відстоює власні думки про прекрасне і огидне в житті та мистецтві.	аргументуванні власної думки; фрагментарно обізнаний в основних закономірностях різних видів народного мистецтва.	
Емоційно-ціннісний	Ціннісно-орієнтаційний	Учень здатен до глибокого та активного сприймання творів народного мистецтва, як цінності; вміє цінувати вишукане й прекрасне, емоційно співпереживати з художньо-естетичного боку; аргументовано оцінює різні види мистецтва; усвідомлює приналежність до українського народу, знання про особливості організації життя і побуту широкі; усвідомлює важливість естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку і працює над саморозвитком.	Учень здатен до сприймання творів народного мистецтва, як цінності; вміє цінити вишукане й прекрасне, емоційно співпереживати з художньо-естетичного боку; цікавиться народним мистецтвом, але не може аргументовано його оцінити; усвідомлює приналежність до українського народу, достатньо обізнаний в особливостях організації життя і побуту; усвідомлює важливість естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку та не досить активно працює над його розвитком.	Учень здатен до поверхневого сприймання творів народного мистецтва, як цінності; не вміє цінити вишукане й прекрасне, не здатен до емоційного співпереживання з художньо-естетичного боку; усвідомлює приналежність до українського народу, та знання про особливості організації життя і побуту обмежені; байдужий до естетичного виховання та формування художньо-естетичного смаку.
Діяльнісно-творчий	Креативний	Часто відвідує театральні вистави, виставки, музеї; з ініціативою бере участь у класних та позакласних виховних заходах; вміє створювати естетично виразні художні твори й обирає для цього нестандартні, різноманітні засоби виразності; для учня характерне глибоке художньо-образне мислення, імпровізація, творча ініціатива; проявляє охайність не лише в творчій діяльності, а й приділяє увагу зовнішньому вигляду; додатково відвідує гуртки; розвинене широке, творче, критичне мислення; толерантне ставлення до оточуючих, держави, надбань регіональної культурно-історичної	Відвідує театри, вистави, музеї тощо, бере участь у художньо-творчій діяльності, та не проявляє достатнього зацікавленості; здатен до імпровізації та не завжди вдало застосовує засоби виразності; розвинене широке, творче, критичне мислення; толерантне ставлення до оточуючих, держави, надбань регіональної культурно-історичної спадщини.	Відвідина художньо-культурних заходів є рідкими; пасивна участь у художньо-творчій діяльності класу та школи; не проявляє ініціативи у створенні художніх творів, та художньо-творчі уміння розвинені слабо; творче мислення не розвинене; байдуже ставлення до оточуючих, держави, надбань регіональної культурно-історичної спадщини.

Висновки і пропозиції. Смаки є важливою характеристикою особистого ставлення до дійсності і показують рівень самовизначення кожної людини, здатність до індивідуального відбору естетичних цінностей і тим самим до самовиховання і саморозвитку. Добре розвинений художньо-естетичний смак впливає на духовне формування особистості, збагачує її потенціал, наповнює життя сенсом, робить дитину естетично вихованою, інтелігентною.

Однією з найвагоміших проблем суспільства є виховання високодуховної, висококультурної, естетично вихованої людини з високими моральними принципами. Тож перед сучасною школою стоїть завдання – підготувати не лише освічену людину, а сформувати естетично розвинену особистість з високим національним культурним потенціалом, розвиненим почуттям прекрасного, усталеними художньо-естетичними смаками.

Список використаної літератури:

1. Башманівська Л. А. Формування художніх смаків учнів основної школи у процесі вивчення літератури рідного краю : автореф. дис. ...канд. пед. наук : 13.00.02 / Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2004. 20 с.
2. Блудова Ю.О. Формування художньо-естетичного смаку дітей молодшого шкільного віку засобами регіональної культурно-історичної спадщини : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2018. 20 с.
3. Выготский Л. С. Психология искусства. Минск : Современное слово, 1998. 480 с.
4. Гольдентрихт С. С, Гальперин М. П. Специфика эстетического сознания. Москва : Высшая школа, 1974. 103 с.
5. Дубінка М. М. Педагогічні умови формування майстерності майбутнього вчителя : метод. рек. до спецсемінару. / Кіровоград. держ. пед. ун-т імені Володимира Винниченка, кафедра педагогіки. Кіровоград, 2004. 204 с.

6. Павелків Р.В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу [текст]: навч. посіб. / Р.В. Павелків, О.П. Цишпало. Київ : «Центр учбової л-ри», 2013. С. 160-163.

7. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник. Київ : Слово, 2013. 608 с.

Bludova Y. Criteria, indicators and equilibrium levels of artistic-aesthetic task in primary school children

At the present stage of development of the country, on the background of global changes, the goal of the educational process of institution of general secondary education is the comprehensive development of the child, which is impossible to imagine beyond the harmonization of its personality with the outside world. The article is devoted to the actual issue of aesthetic education of the younger generation, namely the formation of artistic and aesthetic taste in children of junior school age.

We have determined that the structure of artistic and aesthetic taste of children contains the following components: emotional-empathy (aesthetic perception, aesthetic feelings, aesthetic experiences, aesthetic pleasure); motivational (aesthetic interests and personality needs); cognitive (aesthetic experience, intellectual development, views and ideas); activity-creative component (readiness for creative activity, artistic and creative skills).

The identified components formed the basis for developing criteria for the diagnosis of the levels of the formation of artistic and aesthetic taste. We have identified criteria for assessing the levels of formation of the artistic and aesthetic taste of children of junior school age, such as: encouraging, whose indicators are interest in folk art and students' desire for artistic and aesthetic self-development, value-orientation (indicators: emotional evaluation of works of art, developed aesthetic feelings), cognitive (indicators: aesthetic knowledge and artistic and aesthetic horizons), creative - ability to aesthetic perception and implementation in artistic and aesthetic activities.

Criteria formation of artistic and aesthetic taste of children of primary school age are correlated with components forming the artistic and aesthetic taste of children of primary school age, that is interconnected and interdependent with each other. The inductive criterion is the main criterion for assessing the formation of the motivational component, the cognitive criterion - serves to assess the formation of the cognitive component, the value-orientation criterion is the expression of the emotional and value component and the activity-creative criterion helps to assess the level of the formation of activity and creative component.

On the basis of theoretical analysis of research, three main levels of formation of taste of children of primary school age are determined: high, medium, and low.

Key words: *artistic and aesthetic taste, the formation of artistic and aesthetic taste, criteria, indicators and levels of taste formation, children of junior school age.*